

Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (pirmā palāta)

2017. gada 6. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesas Reglamenta 99. pants – Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgā izdošana trešajai valstij, kurā pastāv iespējamība, ka viņam varētu tikt piespriests nāvessods – Savienības pilsonība – LESD 18. un 21. pants – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 19. panta 2. punkts – Aizsardzība pret izdošanu

Lietā C-473/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bezirksgericht Linz* (Lincas Pirmās instances tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 24. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 7. septembrī, tiesvedībā

Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR

pret

Eugen Adelsmayr.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši J. Regans [*E. Regan*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] (referents),

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR* vārdā – *A. Hawel, E. Eypeltauer, A. Gigleitner* un *N. Fischer, Rechtsanwälte*,
- Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer*, pārstāve,
- Čehijas Republikas valdības vārdā – *J. Vlácil* un *M. Smolek*, pārstāvji,
- Īrijas vārdā – *E. Creedon* un *L. Williams*, kā arī *D. Kelly* un *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *M. Gray, barrister*,

* Tiesvedības valoda – vācu.

- Ungārijas valdības vārdā – *M. M. Tátrai* un *M. Z. Fehér*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *R. Troosters* un *S. Grünheid*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu, izdodot motivētu rīkojumu saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 18. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 6. pantu, 19. panta 2. punktu, kā arī 47. un 50. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Peter Schotthöfer & Florian Steiner GbR* un *Eugen Adelsmayr* par zaudējumu atlīdzības samaksu līguma atcelšanas dēļ, kas pamatota ar bailēm no izraidišanas.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 3 *Peter Schotthöfer & Florian Steiner*, Minhenē (Vācija) reģistrēta advokātu sabiedrība (Vācija), uzaicināja *E. Adelsmayr*, Austrijā dzīvojošu Austrijas ārstu, 2015. gada janvārī nolasīt saviem klientiem lekciju par darba nosacījumiem un kriminālvajāšanu Apvienotajos Arābu Emirātos, valstī, kurā viņš strādāja kā ārsts anesteziologs un intensīvās terapijas speciālists vairākus gadus kopš 2004. gada.
- 4 2009. gada februārī viens no *E. Adelsmayr* pacientiem Apvienotajos Arābu Emirātos, kam bija smaga slimība un kam vairākkārt bija apstājusies sirds, pēc operācijas, no jauna apstājoties sirds darbībai, nomira. *E. Adelsmayr* tika vainots šajā nāvē.
- 5 Pēc tam, kad kāds slimnīcas, kurā *E. Adelsmayr* strādāja, ārsts iesniedza sūdzību, tika veikta izmeklēšana, ko veica tieši šis ārsts. Viņš konstatēja tīšu slepkavību.
- 6 2011. gadā Dubaijā (Apvienotie Arābu Emirāti) tika uzsākts process, kurā prokurors prasīja *E. Adelsmayr* piespriest nāvessodu. 2012. gadā pēdējais minētais tomēr izbrauca no Apvienotajiem Arābu Emirātiem. Viņa prombūtnē viņam aizmuguriski tika piespriests mūža ieslodzījums pagaidu procedūrā, bet sākotnējais process var tikt atsākts jebkurā laikā un tā rezultātā ieinteresētajai personai var tikt piespriests nāvessods.
- 7 Arī Austrijā pret *E. Adelsmayr* tika uzsākts kriminālprocess sakarā ar apsūdzībām, kas ieinteresētajai personai ir izvirzītas Apvienotajos Arābu Emirātos. Tomēr 2014. gada 5. maijā Austrijas prokurors izbeidza šo procesu, norādot, ka “atbildētājs ticami ir radījis priekšstatu, ka tiesvedība Dubaijā, iespējams, ir pret viņu vērstas uzrīdīšanas kampaņas rezultāts”.
- 8 *E. Adelsmayr* saņēma Austrijas iestāžu ieteikumu, kurā viņš tika aicināts aizrakstīt atsevišķām valstīm, lai pārliecinātos, vai viņš var ieceļot to teritorijā, neriskējot tikt nodots Apvienoto Arābu Emirātu iestādēm.
- 9 2014. gada oktobrī *E. Adelsmayr* saņēma *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* piedāvājumu attiecībā uz šī rīkojuma 3. punktā minēto lekciju. Pamatojoties uz šo piedāvājumu, tika parakstīts līgums.

10 Šī līguma 5.1. punkts par zaudējumu atlīdzību minētā līguma atcelšanas gadījumā ir izteikts šādi:

“Lektors apņemas lekcijas, kas ir šīs vienošanās priekšmets, atcelšanas gadījumā lektora vainas dēļ ne vēlāk kā mēnesi pirms lekcijas datuma samaksāt organizētājiem izdevumu kompensāciju, kas ir noteikta kā vienots maksājums EUR 150”.

11 2014. gada novembra beigās pēc spriedzes starp Austrijas Republiku un Saūda Arābijas Karalisti *E. Adelsmayr* sāka raizēties par ideju doties uz Vāciju, lai tur nolasītu šo lekciju. Viņš prasīja Vācijas iestādēm izdot garantijas vēstuli, precizējot, ka ir vajadzīga steidzama atbilde, jo pēc 2014. gada 15. decembra minēto lekciju vairs nav iespējams atcelt.

12 2014. gada 12. decembrī, nesaņemis minēto iestāžu atbildi, *E. Adelsmayr* rakstiski informēja *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* par minētās lekcijas atcelšanu.

13 Pamatojoties uz līguma, kas ir noslēgts ar *E. Adelsmayr*, 5.1. punktu, *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* nosūtīja viņam brīdinājumu par EUR 150 samaksu, kam 2015. gada 3. februārī sekoja maksājuma rīkojums.

14 Iesniedzējtiesa norāda, ka datumā, kad tā vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pret *E. Adelsmayr* nebija izdots neviens starptautisks apcietināšanas orderis. Šī tiesa šaubās par to, vai attiecīgā lekcija ir atcelta ieinteresētās personas vainas dēļ un vai viņa bailes ieceļot Vācijas teritorijā ir pamatotas.

15 Šajos apstākļos *Bezirksgericht Linz* (Lincas Pirmās instances tiesa, Austrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai LESD 18. pantā nostiprinātais nediskriminācijas princips ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja dalībvalsts savā tiesību sistēmā ir nostiprinājusi tādu noteikumu, kāds ir Vācijas Federatīvās Republikas Konstitūcijas 16. panta 2. punkts, kurā ir aizliegts tās valstspiederīgo izdot trešajām valstīm, tas ir piemērojams arī citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, kas uzturas attiecīgajā dalībvalstī?

2) Vai [Hartas] 19. panta 2. punkts, kā arī 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Savienības dalībvalstij [..] ir jānoraida trešās valsts pieprasījums par izdošanu attiecībā uz Savienības pilsoni, kas uzturas attiecīgās dalībvalsts teritorijā, ciktāl pieprasījuma par izdošanu pamatā esošais kriminālprocess un trešajā valstī aizmuguriski taisītais nolēmums nav savienojami ne ar starptautiskajiem minimālajiem standartiem, ne Savienības sabiedriskās kārtības principiem, ne tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu?

3) Vai, visbeidzot, [Hartas] 50. pants vai princips “ne bis in idem”, kas ir aizsargāts Tiesas judikatūrā, ir jāinterpretē tādējādi, ka pirmā notiesāšana trešajā valstī un sekojoša procesa izbeigšana faktiska pamata turpmākai [krimināl]vajāšanai Savienības dalībvalstī neesamības dēļ [..] ir šķērslis turpmākai [krimināl]vajāšanai trešajā valstī?

4) Ja atbilde uz vienu no pirmajiem trim jautājumiem ir apstiprinoša, vai [Hartas] 6. pants (“Tiesības uz brīvību [un drošību]”) ir jāinterpretē tādējādi, ka Savienības pilsonis trešās valsts pieprasījuma par izdošanu gadījumā nevar tikt ievietots arī izdošanas apcietinājumā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 16 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 99. pantam, ja uzdotsais prejudiciālais jautājums ir identisks jautājumam, par kuru Tiesa jau ir sniegusi nolēmumu, ja atbilde uz šādu jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerālvokāta uzklausišanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.
- 17 Šajā lietā ir jāpiemēro šī tiesību norma.
- 18 Uzdodot otro jautājumu, kas ir jāizskata pirmais, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Hartas 19. panta 2. punkts un 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts pieprasījums par izdošanu attiecībā uz Savienības pilsoni, kas, īstenojot savu pārvietošanās brīvību, izceļo no savas izcelsmes dalībvalsts, lai uzturētos citas dalībvalsts teritorijā, pēdējai minētajai valstij ir jānoraida, ja šim pilsonim ir liela iespējamība izdošanas gadījumā tikt sodītam ar nāvessodu.
- 19 Runājot par Hartas piemērojamību tādai lietai, kāda ir pamatliesa, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka dalībvalsts lēmums izdot Savienības pilsoni situācijā, kad viņš ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties Savienībā, pārvietojoties no dalībvalsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, uz citu dalībvalsti, ietilpst LESD 18. un 21. panta piemērošanas jomā un tāvad Savienības tiesībās Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 31. un 52. punkts).
- 20 No minētā Tiesa ir secinājusi, ka šādam lēmumam ir piemērojami tās noteikumi, it īpaši tās 19. panta noteikumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 53. punkts).
- 21 Šie apsvērumi ir piemērojami arī šajā lietā, kas attiecas uz iespēju Austrijas valstspiederīgajam doties uz dalībvalsti, kuras valstspiederīgais viņš nav, šajā gadījumā – Vācijas Federatīvo Republiku, lai tajā nolasītu lekciju un tāvad īstenotu savu pārvietošanās brīvību, neriskējot tikt izdotam.
- 22 Attiecībā uz Hartas 19. panta 2. punkta interpretāciju ir jāatgādina, ka atbilstoši šai tiesību normai nevienam nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai valstij, ja ir liela iespējamība, ka viņu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.
- 23 Tiesa ir nospriedusi, ka gadījumā, ja dalībvalsts ir saņēmusi trešās valsts lūgumu par kādas citas dalībvalsts valstspiederīgā izdošanu, pirmajai no šīm dalībvalstīm ir jāpārlicinās, ka izdošana neietekmēs Hartas 19. pantā noteiktās tiesības (spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 60. punkts).
- 24 Šajā ziņā, ciktāl dalībvalsts, kurai tiek lūgta izdošana, kompetentās iestādes rīcībā ir informācija, kas pierāda faktisku necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās pret personām iespējamību trešajā valstī, kura ir lūgusi veikt izdošanu, tai ir jāizvērtē šī iespējamība brīdī, kad tai ir jāpieņem lēmums par personas izdošanu šai valstij, pamatojoties uz ticamu, konkrētu un pienācīgi atjauninātu objektīvu informāciju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 58. un 59. punkts).
- 25 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa norāda, ka pret *E. Adelsmayr* uzsāktajā procesā Apvienotajos Arābu Emirātos prokuratūra prasīja viņam piespriest nāvessodu. Tā piebilst, ka ieinteresētajai personai aizmuguriski tika piespriests mūža ieslodzījums tikai pagaidām un ka nāvessods var tikt pasludināts gadījumā, ja kriminālprocess tiek atsākts pēc viņa izdošanas.
- 26 No minētā izriet, ka *E. Adelsmayr* ir “liela iespējamība” Hartas 19. panta 2. punkta izpratnē, ka izdošanas gadījumā viņam tiks piespriests nāvessods.

- 27 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka, ciktāl tas attiecas uz Hartas 19. panta 2. punktu, šī tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts pieprasījums par izdošanu attiecībā uz Savienības pilsoni, kurš, īstenojot savu pārvietošanās brīvību, izceļo no savas izcelsmes dalībvalsts, lai uzturētos citas dalībvalsts teritorijā, pēdējai minētajai valstij ir jānoraida, ja šim pilsonim ir liela iespējamība izdošanas gadījumā tikt sodītam ar nāvessodu.
- 28 Ņemot vērā uz šo otrā jautājuma daļu sniegto atbildi, nav vajadzības izskatīt šī jautājuma daļu, kas attiecas uz Hartas 47. punktu, kā arī pirmo, trešo un ceturto jautājumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 29 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 19. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka trešās valsts pieprasījums par izdošanu attiecībā uz Savienības pilsoni, kurš, īstenojot savu pārvietošanās brīvību, izceļo no savas izcelsmes dalībvalsts, lai uzturētos citas dalībvalsts teritorijā, pēdējai minētajai valstij ir jānoraida, ja šim pilsonim ir liela iespējamība izdošanas gadījumā tikt sodītam ar nāvessodu.

[Paraksti]